O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY TA’LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

SAMARQAND IQTISODIYOT VA SERVIS INSTITUTI

"TASDIQLAYMAN"
Samarqand iqtisodiyot va servis instituti
rektori M.E.Po‘latov
_____
«___» _____ 2024 yil

Ro‘yxatga olindi 61010100
«08» 08 2024 yil

TADQIQOT USULLARI VA KO’NIKMALARI FANINING O‘QUV DASTURI

Bilim sohasi:	**1000000**	-	Xizmatlar
Ta’lim sohasi:	**1010000**	-	Xizmat ko‘rsatish sohasi
Ta’lim yo‘nalishi:	**61010100**	-	Mehmonxona xo‘jaligini tashkil etish va boshqarish
	61010400	-	Turizm (faoliyat yo‘nalishlari bo‘yicha)

SAMARQAND-2024

Fan/modul kodi	O‘quv yili	Semestr	Kreditlar
TUK2304	2024 - 2025	3	4
Fan/modul turi	**Ta’lim tili**		**Haftadagi dars soatlari**
Tanlov	O‘zbek		4

	Fanning nomi	Auditoriya mashg‘ulotlari (soat)	Mustaqil ta’lim (soat)	Jami yuklama (soat)
1	Tadqiqot usullari va ko‘nikmalari	48	72	120

2 I. Fanning mazmuni

“Tadqiqot usullari va ko‘nikmalari” fanini o’qitishdan maqsad-talabalarning mamlakatimizda inson resurslarini boshqarish bo‘yicha ilmiy-tadqiqot ishlarini olib borish, rasmiylashtirish, natijalarni amaliyotga tadbiq etish borasida bilim va ko‘nikmalarini shakllantirishdir.

Fanning asosiy vazifasi - O‘zbekistonda ilmiy-tadqiqot ishini tashkil etish xususiyatlari; tadqiqot olib borishning davlat tomonidan qo‘llab-quvvatlashning xorij taribasi; tadqiqot tushunchasi, tashkil etish bosqichlari va amalga oshirish metodlari; tadqiqot uchun axborotlarni to‘plash va ularni saralash xususiyatlari; tadqiqotni rejalashtirish; ilmiy ishlarni yozish va shakllantirish; ommaviy so‘rovnomalarni o‘tkazish; anketalashtirish; marketing tadqiqotlarini olib borish xususiyatlari; tadqiqotlarning matematik usullari; tadqiqot jarayonidan internet tarmog‘idan foydalanish; tadqiqot ishlarini baholash tamoyillari; tadqiqot olib borishdagi muammolarni bartaraf qilish yo‘llari o‘rganishdan iborat.

3

II. Asosiy nazariy qism (ma’ruza mashg‘ulotlari)
II.I. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:

1-mavzu. O‘zbekistonda ilmiy-tadqiqot ishini tashkil etish xususiyatlari

Ilm-fanni va innovatsiyalarni davlat darajasida tashkil etish va boshqarish. Ilmiy darajalar va ilmiy unvonlar. Yoshlarning innovatsion va startap g‘oyalarini qo‘llab-quvvatlash mexanizmlari. O‘zbekistonda intellektual mulk himoyasiga berilayotgan e’tibor.

2-mavzu. Tadqiqot olib borishning davlat tomonidan qo‘llab-quvvatlashning xorij taribasi

AQShda tadqiqot va ishlanmalar sohasida boshqaruv tizimi. Buyuk Britaniyada tadqiqot va ishlanmalar sohasida boshqaruv tizimi. Fransiyada tadqiqot va ishlanmalar sohasida boshqaruv tizimi. Yaponiyada tadqiqot va ishlanmalar sohasida boshqaruv tizimi.

3-mavzu. Tadqiqot tushunchasi, tashkil etish bosqichlari va amalga

8	Fan dasturi Samarqand iqtisodiyot va servis instituti O’quv uslubiy kengashining 2024-yil 29 avgustdagi 1-sonli yig’ilish bayoni bilan tasdiqlangan. (FD-15-17
9	**Fan/modul uchun ma’sullar:** Maxmudov S.X. – SamISI, “Turizm” kafedrasi v.b.dotsent
10	**Taqrizchilar:** **Usmonova D.Q.**– Sharof Rashidov nomidagi SamDU “Inson resurslarini boshqarish” kafedrasi dotsenti; **Ibadullayev N.E.** – SamISI, “Turizm” kafedrasi dotsenti

5	**VI. Ta'lim texnologiyalari va metodlari:** • ma'ruzalar; • interfaol keys-stadilar; • seminarlar (mantiqiy fikrlash, tezkor savol-javoblar); • guruhlarda ishlash; • taqdimotlarni qilish; • individual loyihalar; • jamoa bo'lib ishlash va himoya qilish uchun loyihalar.
6	**VII. Kreditlarni olish uchun talablar:** Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'la o'zlashtirish, tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish va joriy, oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat bo'yicha test yoki yozma ishni topshirish va eng muhimi mustaqil ish sifatida berilgan dasturiy mahsulot topshiriqlarini bajarish.
7	**Asosiy adabiyotlar** 1. Девятко И.Ф. Методы социологического исследования. – 3-е изд. – М.: КДУ, 2003. – 296 с. ил. 2. Jarayonlar tadqiqoti: darslik / O'zR Oliy va o'rta-maxsus ta'lim vazirligi. – T. "Barkamol Fayz media" nashriyoti, 2017. – 572 b. 3. Исследование систем управления: учеб. пособие для студентов вузов, обучающихся по специальностям "Государственное и муниципальное управление" и "Менеджмент" / А.В.Игнатьева, М.М.Максимцов. – 2-е изд., перераб. И доп. – М.: ЮНИТИ-ДАНА: Закон и право, 2012. – 167 с. 4. Методы и средства научных исследований: учеб. пособие / Ю. Н. Колмогоров [и др.]. — Екатеринбург : Изд-во Урал. ун-та, 2017. — 152 с. 5. Новиков А.М., Новиков Д.А. Методология научного исследования. – М.: Либроком. – 280 с. **Qo'shimcha adabiyotlar** 1. Ergashxodjayeva Sh.Dj., Abduxalilova L.T. Marketing tadqiqotlari. Darslik.. - T.:Iqtisodiot, 2019 y. 378 bet. 2. Конюховский П.В. Математические методы исследования операций в экономике – СПб: Питер, 2000. – 208 с. 3. Marketing tadqiqotlarida statistik tahlil (o'quv qo'llanma). – T.: "Fan va texnologiya", 2018, 448 bet. **Axborot manbaalari** 1. www.gov.uz O'zbekiston Respublikasining Hukumat portali. 2. https://mininnovation.uz/ Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi

	oshirish metodlari Tadqiqot tushunchasi va tanifi. Ilmiy-tadqiqot ishini tashkil etish bosqichlari: mavzuni tanlash, rejalashtirish, ma'lumot to'plash, tahlil qilish, xulosa chiqarish va takliflarni ishlab chiqish. Tadqiqot metodlari: analiz va sintez, kompleks yondashuv, tizimli-funksional yondashuv, retrospektiv yondashish, qiyosiy tahlil, empirik va dala materiallarini yig'ish, so'rovnomalar o'tkazish, kuzatish, eksperiment, kontent-analiz va statistik ma'lumotlardan foydalanish, intervyu va ekspress-intervyu, sotsiometriya, modellashtirish, monostilistika va polistilistika. **4-mavzu. Tadqiqot uchun axborotlarni to'plash va ularni saralash xususiyatlari** Axborot to'plash usullari: kuzatish, tajriba va so'rovnoma. Axborot to'plash manbalari: ilmiy nashrlar, o'quv adabiyotlari, publitsistik nashrlar, OAV, internet saytlari, ijtimoiy tarmoqlar. Adabiyotlarni o'rganish metodikasi. Bibliografik havolalarni rasmiylashtirish qoidalari. **5-mavzu. Tadqiqotni rejalashtirish** Muammoni aniqlashning o'ziga xos xususiyatlari. Muammoli vaziyatlarni va guruhlarni saralash va tadqiq qilish. Muammoning kelib chiqish sabablarini aniqlash: kuzatuv, etnografik usul, tadqiqot. Tahlil qilish bosqichlari. **6-mavzu. Ilmiy ishlarni yozish va shakllantirish** O'quv-ilmiy ishlarning tarkibiy tuzilishi va rasmiylashtirish qoidalari. Rasmlarni rasmiylashtirish qoidalari. Jadval va formulalarni rasmiylashtirish qoidalari. Referat va mustaqil ishlarni rasmiylashtirish va himoya qilish qoidalari. Kurs ishlarini tayyorlash va himoya qilish qoidalari. **7-mavzu. Ommaviy so'rovnomalarni o'tkazish** Ommaviy so'rovnoma tushunchasi: suhbat, intervyu, anketalashtirish. Ommaviy so'rovnoma o'tkazish uchun sabablar va manbalar. Ommaviy so'rovnoma o'tkazish rejasini tuzishning o'ziga xos xususiyatlari. Ommaviy so'rovnoma natijalarini baholash. **8-mavzu. Anketalashtirish** Anketa tushunchasi va turlari. Anketani shakllantirishning o'ziga xos xususiyatlari. Fokus–guruhlar, ularni rejalashtirish va faoliyatini yuritish. Anketalashtirish natijalarini rasmiylashtirish. **9-mavzu. Marketing tadqiqotlarini olib borish xususiyatlari** Marketing tadqiqotlarining turlari va uning tasnifi. Marketing tadqiqotlarida tanlash va statistik kuzatish usullari va ularning mohiyati. Marketing tadqiqotlari konsepsiyasini ishlab chiqish. Marketing

tadqiqotlarining bosqichlari va ularni amalga oshirish tadbirlari. “STEP/PEST” makromuhit tahlili uslubiyoti. “ETOM” makromuhit xatarlari va imkoniyatlari tahlili uslubiyoti. “QUEST” makromuhit omili tahlili metodikasi.

10-mavzu. Tadqiqotlarning matematik usullari

Jarayonlarning tadqiqoti: asosiy masala va bosqichlar. Chiziqli va nochiziqli dasturlash. O‘yinlar nazariyasi: tavakkalchilik sharoitida yechim qabul qilish, jadvalli o‘yinlar, kooperativ o‘yinlar. Optimal boshqaruv nazariyasi.

11-mavzu. Tadqiqot jarayonidan internet tarmog‘idan foydalanish

Internetda tadqiqot turlari va ularning tasniflanishi. Internet va elektron pochta xizmatlari.

12-mavzu. Tadqiqot ishlarini baholash tamoyillari

Tanlangan mavzuning dolzarbligini va yangiligini baholash. Mavzu va tadqiqot mazmunining bir-biriga, natijalarning maqsad va vazifalarga mosligini baholash. O‘rganilganlik darajasini, foydalanilgan manbalarning ishonchliligini, dolzarbligini va miqdorini baholash. Tanlangan tadqiqot usulining maqsadga muvofiqligini baholash.

13-mavzu. Tadqiqot olib borishdagi muammolarni bartaraf qilish yo‘llari

Mavzuni tanlashdagi muammolari. Axborot manbalaridan foydalanishdagi muammolar. Tadqiqot jarayonlarining olib borlishiga va natijalar sifatiga psixologik omillarning ta’siri

III. Amaliy mashg‘ulotlar bo‘yicha ko‘rsatma va tavsiyalar

Amaliy mashg‘ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:

1.O‘zbekistonda ilmiy-tadqiqot ishini tashkil etish xususiyatlari
2.Tadqiqot olib borishning davlat tomonidan qo‘llab-quvvatlashning xorij taribasi
3.Tadqiqot tushunchasi, tashkil etish bosqichlari va amalga oshirish metodlari
4.Tadqiqot uchun axborotlarni to‘plash va ularni saralash xususiyatlari
5.Tadqiqotni rejalashtirish
6.Ilmiy ishlarni yozish va shakllantirish
7.Ommaviy so‘rovnomalarni o‘tkazish
8.Anketalashtirish
9.Marketing tadqiqotlarini olib borish xususiyatlari
10.Tadqiqotlarning matematik usullari
11.Tadqiqot jarayonidan internet tarmog‘idan foydalanish
12.Tadqiqot ishlarini baholash tamoyillari
13.Tadqiqot olib borishdagi muammolarni bartaraf qilish yo‘llari

Amaliy mashg‘ulotlar multimedia qurulmalari bilan jixozlangan auditoriyada bir akademik guruxga bir professor-o‘qituvchi tomonidan utkazilishi zarur. Mashg‘ulotlar faol va interaktiv usullar yordamida o‘tilishi, mos ravishda munosib pedagogik va axborot texnologiyalar qo‘llanilishi maqsadga muvofiq.

IV. Mustaqil ta’lim va mustaqil ishlar

Mustaqil ta’lim uchun tavsiya etiladigan mavzular:

1.O‘zbekistonda o‘tkaziladigan innovatsion loyihalar tanlovi.
2.O‘zbekistonda o‘tkaziladigan amaliy loyihalar tanlovi.
3.O‘zbekistonda o‘tkaziladigan fundamental loyihalar tanlovi.
4.O‘zbekistonda o‘tkaziladigan startap loyihalar tanlovi.
5.Tadqiqot olib borishni moliyalashtirish manbalari.
6.O‘zbekiston Respublikasi Fanlar Akademiyasi va uning tarkibidagi institutlar
7.O‘zbekiston Respublikasida mavjud axborot-resurs markazlari
8.Tadqiqot uchun axborotlarni to‘plashda davriy nashrlardan foydalanish
9.Tadqiqot uchun axborotlarni to‘plashda internet resurslaridan foydalanish
10.Tadqiqotni rejalashtirish bosqichlari
11.Ilmiy ishlarni yozish va shakllantirish ko‘nikmalari
12.Ommaviy so‘rovnomalarni o‘tkazishda hududiylik omilining ta’siri
13.Ommaviy so‘rovnomalarni o‘tkazishda ijtimoiy omilning ta’siri
14.Ommaviy so‘rovnomalarni o‘tkazishda vaqt va muddatning ta’siri
15.Marketing tadqiqotlarini olib borish xususiyatlari
16.Tadqiqotlarning matematik usullari
17.Tadqiqot ishlarini baholash tamoyillari
18.Tadqiqot olib borishdagi muammolarni bartaraf qilish yo‘llari

Mustaqil o‘zlashtirilgan mavzular bo‘yicha talabalar tomonidan fanning xususiyatlarini hisobga olgan holda internet tarmoqlaridan foydalanib referat va uning taqdimoti, adabiyotlardan foydalanishi, keys-stadi ishlab chiqishi tavsiya etiladi.

4	**V.Fan o’qitilishining natijalari.Ta’lim natijalari(shaklanadigan kompetensiyalar)** Fanni o’zlashtirish natijasida talaba talaba: • O‘zbekiston Respublikasi va chet el mamlakatlarida ilmiy-tadqiqot va innovatsiyalarga berilayotgan e’tibor ko‘lami va amalga oshirilayotgan ishlar haqida ***tasavvurga ega bo‘lishi***; • tadqiqot olib borishni, rejalashtirish va rasmiylashtirish qoidalarni ***bilishi va ulardan foydalana olishi;*** • inson resurslarini boshqarish sohasida mavjud dolzarb muammolarini aniqlash, tadqiqot mavzularini shakllantirish, tadqiqot rejasini tuzish va amalga oshirish, tadqiqot natijalarini amaliyotga tadbiq etish ***ko‘nikmalariga ega bo‘lishi lozim.***